

Bijlage 1

Redengevende omschrijvingen cultuurhistorisch waardevolle objecten en monumenten

Cultuurhistorisch waardevolle objecten

Dommelseweg 148-150, Dommelen

Langgevelboerderij onder mansardedak, gebouwd in 1926-1927. Voorgevel opgebouwd in rode/oranje baksteen in een kruisverband. Halfsteense rollaag als onderdorpelband. Linkerzijde voorgevel met stalgedeelte, bestaande uit traditioneel groen geschilderde dubbele getoogde houten staldeur onder zeer licht gebogen groen geschilderde houten latei. Hierboven een halfsteense segmentboog met zeer lichte ronding. Drie rechthoekige zesruits stalvensters met houten kozijnen en roeden. Bakstenen lekdorpels. Enkele eenvoudige staafankers in het stalgedeelte.

Rechterzijde voorgevel met woongedeelte, bestaande uit een centraal gelegen houten voordeur, bestaande uit boven- en onderdeur. Onderdeur met houten cassettes/kussens. Drieruits bovenlicht met geel kathedraalglas en anderhalfsteense strek. Betonnen drempel. Links en rechts van de voordeur een rechthoekig enkelruits venster met drieruits bovenraam met geel kathedraalglas. Anderhalfsteense strekken en betonnen lekdorpels. Enkele gietijzeren rozetankers in het woongedeelte.

Over de gehele breedte van de voorgevel een bakstenen fries met drie uitspringende baksteenlagen.

Traditioneel groen geschilderde geprofileerde houten bakgoot met zinken kraal.

Mansardedak belegd met grijze Tuile-du-Nord dakpannen. Geen daklichten.

Linkerzijgevel blind. Rechterzijgevel heeft op de begane grond één venster, vergelijkbaar met die in de voorgevel. Zolderverdieping met twee tweeruitsvensters en klapramen als bovenramen, daaronder bakstenen lekdorpels, verder vergelijkbaar met de overige vensters. Geveltop met uitspringende baksteenversiering. Eenvoudige staafankers.

Deze twintigste-eeuwse langgevelboerderij is cultuurhistorisch waardevol vanwege de herkenbare indeling met houten poort en bakgoot in traditionele groene kleur, de onaangetaste voorschilden van de mansardekap en de hoge authenticiteit van het geheel.

Eindhovenseweg 134-134a-136, Valkenswaard

Vrijstaand blok van drie arbeiderswoningen onder zadeldak. Bouwdatum vermoedelijk 19e-eeuws of ouder. Gevel opgebouwd uit wit stucwerk met schijnvoegen en grijs geschilderde hoeklisenen met stucversieringen aan de bovenzijden (pseudozuilen). Gepleisterde plint tot aan de onderdorpels van de vensters. Gepleisterde omlijstingen van deuren en vensters. Houten deuren met enkelruits bovenlichten. Rechthoekige enkelruits vensters met tweeruits bovenramen. Betonnen lekdorpels die deel uitmaken van de omlijstingen.

Linkerwoning, met huisnummer 136. De bovenzijde van de plint is wit geschilderd, de onderzijde grijsblauw.

Centrale voordeur met links en rechts daarvan een venster met vermoedelijk klapramen.

Middelste woning met huisnummer 134a. Donkergrijs geschilderde plint. Links de deur en rechts twee schuifvensters.

Rechterwoning met huisnummer 134. Donker geschilderde plint. Centrale voordeur en links en rechts daarvan een schuifvenster.

Forse, mogelijk gemoderniseerde bakgoot.

Linkerzijgevel eveneens gepleisterd met schijnvoegen. Staafankers. Begane grond met twee kleine venstertjes met kozijnen met versiering. Zolderverdieping met twee, mogelijk authentieke rechthoekige zesruitsvensters.

Rechterzijgevel met op de begane grond twee zeer forse vensters met indeling van moderne glasblokken.

Betonnen omlijstingen. Staafankers. Verdieping met twee mogelijk authentieke zesruits T-stolpvensters.

Betonnen omlijstingen. Wit gepleisterde achterbouw onder zadeldakje, met venster met glasblokken.

Zadeldak belegd met grijze kruispannen. Twee moderne dakramen in linkerwoning. Metalen schoorsteenpijpje in voorste dakschild tussen nummers 134 en 134a.

Dit rijtje arbeiderswoningen is cultuurhistorisch waardevol vanwege de herkenbaarheid als arbeiderswoningen die in de negentiende eeuw veelvuldig voorkwamen in Valkenswaard, Verder is de pleistering van de panden goed verzorgd. De vensters op de verdieping in beide zijgevels zijn mogelijk authentiek.

Eindhovenseweg 203, Valkenswaard

Vrijstaande eenlaagse dorpsvilla 'De Terp' uit 1930-1931 met bijzondere, met riet gedekte kap. Opgebouwd in donkerrode baksteen in een Noors verband.

Voorgevel met trasraam. Halfsteense rollaag als onderdorpelband. Linkergeveldeel met rechthoekige plantenbak ter hoogte van het trasraam. Daarboven een trapeziumvormige erker, waarvan de zijkanten met metselwerk. Moderne enkelruitsramen. Betonnen luifellatei aan bovenzijde van de erker, die aan de linkerkant om de hoek kort doorloopt. Links en rechts van de erker een betonnen steen, ter grootte van twee strekken boven elkaar. Hierboven een halfsteens rollaagje. Rechtergeveldeel met fors drieledig venster. Lekdorpel van bruine geglazuurde tegels.

Rechterzijgevel met voordeur onder betonnen luifel. Links een enkelruitsvenster zonder bovenraam. Rechts een enkelruitsvenster met ongedeelde bovenraam.

Linkerzijgevel met uitbouw van circa een meter aan de achterzijde, behorend tot de oorspronkelijke opzet. Ver overstekend tentdak, bedekt met riet. Onderste gedeelte van de kap met vier hol gebogen dakschilden. Bovenste gedeelte met vier, iets overstekende, rechte dakschilden, uitmondend in een punt met bakstenen schoorsteen.

Onderste dakschilden met aan de voorzijde en de linker- en rechterzijde een breed dakvenster, bestaande uit beschoten delen en vensters met roedeverdeling. Alle dakvensters met rieten bovenzijden en wangen en grijze vorstpannen als lekdorpel. Op voorste dakschild staan in het beschoten deel van het dakvenster metalen letters 'De Terp'. Bovenzijde voorste dakschild met driehoekig vleermuisvenster.

Dit pand is cultuurhistorisch waardevol vanwege de bijzondere en rijke vormgeving van de opvallende kap. Verder is de gevel herkenbaar als jaren-'30-pand door het gebruik van het Noors metselverband en de erker met bloembak en luifellatei.

Karel Mollenstraat Noord 6, Valkenswaard

Voormalige sigarenfabriek van de firma gebroeders Jeurissen, gebouwd in 1926 naar een ontwerp van A. Croes. Momenteel is in het pand een kinderdagverblijf gevestigd. De fabriek bestaat bouwkundig gezien uit de volgende onderdelen:

- tweelaags fabrieksgebouw met mansardedak
- drielaagse zijvleugel met platdak
- eenlaagse aanbouw met lessenaarsdak aan de achterzijde
- diverse elementen, zoals hekpijlers, schansmuur en eikenbomen

Gevels opgebouwd in schoon metselwerk van rode baksteen in een kruisverband. Trasramen van donkerrode baksteen in een kruisverband. Deze lopen op de begane grond onder vensters door tot aan deze vensters. Alle gevels, met uitzondering van de achtergevel, zijn in latere tijd schoongemaakt en opnieuw gevoegd. Dat het om bestaande gevels gaat, blijkt uit het oude, geschilderde huisnummer op de gevel. Alle deuren en vensters in het pand zijn in een latere fase vernieuwd. Alle lekdorpels van de vensters in het complex lopen aan de bovenzijden licht schuin op. Steense rollagen boven alle vensters.

De rechthoekige voorgevel van de voormalige fabriek steekt boven het mansardedak uit en wordt op die plaatsen aan de achterzijde met een metalen constructie vastgehouden.

Karel Mollenstraat Noord 6 - sigarenfabriek

Voorgevel:

Geheel links op de begane grond de ingangspartij, gelegen in een ondiepe portiek met een bakstenen stoepje en twee halfhoge muurtjes die zijn afgedekt met gebakken aardewerken tegels. Moderne houten paneel deur gevat tussen houten kozijnen. Betonnen drempel en neuten. De deur wordt aan twee zijden geflankeerd door langwerpige enkelruits-vensters. In het portiekje zijn nog kleine versieringen aangebracht in de vorm van enkele licht uitstekende bakstenen. Bovenzijde van het portiekje met betonnen luifellatei en daarboven een fraai vormgegeven bakstenen topgevel van voornamelijk verticaal geplaatste bakstenen die her en der licht uitsteken. Bovenzijde van deze topgevel houdt het midden tussen een kielboog en een ezelsrugboog. Onderzijde van deze topgevel met links en rechts een langwerpige betonnen band. Reclame-uiting van Mira kinderdagverblijf op het topgeveltje.

Direct rechts van de portiek een betonnen brievenbus met rollaagje van twee licht uitspringende halve bakstenen. Hierboven de huisnummers: een modern nummer 6 en een ouder, geschilderd huisnummer 50. Centraal in de gevel op de begane grond twee vierkante houten enkelruits-vensters. Tussen de lekdorpels van deze vensters een ingemetselde eerste steen met Art Deco-versiering en dito letters met inscriptie:

Victor Getrudis Johan
Jeurissen
Oud anderhalf jaar
Heeft dit steentje
bijgedragen
Den 7den juni 1926

Boven deze steen een halfsteense rollaag. Daarboven een ouder straatnaambord in reliëf: Karel Mollenstraat Noord. Rechts op de begane grond een dubbele houten paneeldeur met kijkvensters. Betonnen drempel. Steense rollaag. In deze rollaag een reclame-uiting van kinderdagverblijf Mira. Uiterst rechts, op de hoek van het korte voorste deel van de rechterzijgevel een steunbeer.

Verdiepingslaag met midden en rechts een drieledig vierkant houten venster, waarvan de ruiten verticaal geöriënteerd zijn. Ter hoogte van de balklaag boven deze verdieping geheel links en rechts hoekbeëindigingen van de bakgoten van de zijgevels. Hieronder aan beide zijden een dubbele gootklos.

Zolderverdieping met over de gehele breedte een symmetrisch opgezette vensterpartij, bestaande uit enkele ruiten en enkele beschoten geveldelen. Steense rollaag.

Rijk versierde topgevel met licht uitspringende en versierde delen en centraal geplaatst vierkant enkelruits-vlieringvenster. Onder dit venster een gevelvlak van verticaal geplaatste bakstenen. Boven het venster een gecementeerd gevelvlak met geschilderde tekst "SIGARENFABRIEK LORD CARNARVON". Boven deze tekst wordt het centrale deel van de gevel beëindigd met een bloktandlijst. Links en rechts van deze bloktandlijst licht uitspringende pilasters met driehoekige/mijtervormige baksteenversiering. Geheel links en rechts in de topgevel eveneens verticaal geöriënteerde geveldelen met dezelfde driehoekige/mijtervormige baksteenversieringen. De gehele lijstgevel wordt op verschillende niveaus afgetopt met licht overstekende bakstenen.

Linkerzijgevel:

De linkerzijgevel bestaat uit zeven vensterassen, gescheiden door licht uitspringende pseudo-lisenen. Geen echte lisenen, want aan de bovenzijden ervan blijkt dat het gaat om licht verdiepte geveldelen in plaats van uitspringende lisenen. Geheel van vensterassen afgetopt door één doorlopende steense rollaag.

Op de begane grond enkelruits-vensters, met uitzondering van de voorste, zevende vensteras (geen venster), het zesde venster op de begane grond (twee rechthoekige enkelruits-vensters) en het vijfde venster op de begane grond (dubbele houten deur met kijkvensters). Op de verdieping drieledige vierkanten houten vensters, waarvan de ruiten verticaal geöriënteerd zijn, met uitzondering van het voorste, zevende venster (enkelruits-venster). Rechts van de derde en de zevende vensteras een zinken regenpijp. Geprofileerde houten bakgoot op versierde klossen.

Rechterzijgevel:

Het grootste deel van de rechterzijgevel begint voorbij de langwerpige zijbeuk. Daarvóór is een smal deel van de rechterzijgevel zichtbaar. In dit geveldeel op de verdieping een smal langwerpig enkelruits-venster met enkelruits-bovenraam. Geprofileerde houten bakgoot op versierde klossen.

De verdieping van de rechterzijgevel voorbij de langwerpige zijbeukouwing heeft vijf vensterassen. Linker vier vensterassen met elk één drieledig vierkant houten venster, waarvan de ruiten verticaal geöriënteerd zijn. Boven deze vensters metalen rolluiken. Rechter, vijfde vensteras licht verdiept met steense rollaag. Rechts in dit gevelvlak een eenvoudige deur met enkelruits bovenlicht. Hiervoor een balkon-omheining met ijzeren spijlen en een trap die naar de begane grond leidt.

Tussen de tweede en derde vensteras van links gezien een zinken regenpijp. Geprofileerde houten bakgoot op versierde klossen.

Achtergevel:

Gevel van de begane grond gaat schuil achter de eenlaagse aanbouw. Verdieping blind. Zolderverdieping met links een enkelruits-venster en rechts een evengroot venster, enkel met twee verticaal geöriënteerde ruiten. Rechts van dit venster zit een gat in het metselwerk, hetgeen vermoedelijk een inslag van een oorlogskogel of

granaatscherf is. Vliering met centraal geplaatst vierkant enkelruit-venster. Gevelbeëindiging in de vorm van het mansardedak met een halfsteense rollaag. Geheel links en geheel rechts een zinken regenpijp.

Dak:

Mansardedak belegd met grijze betonnen of kunststof holle pannen.

Onderste linkerdakschild met (ter hoogte van de linker vijf vensterassen) vijf dakramen. Daarboven, in het bovenste dakschild een brede houten dakkapel met een indeling van drie maal drie ruiten. Rechts in dit dakschild nog een klein dakraampje. Hierboven een gemetselde dakruiter met blinde geveltjes en een zadeldakje, belegd met grijze holle pannen. Wat de functie van deze dakruiter is, is ons niet bekend.

Onderste rechterdakschild met eveneens vijf dakramen. Daarboven, in het bovenste dakschild een brede houten dakkapel met een indeling van drie maal drie ruiten.

Karel Mollenstraat Noord 6 - zijvleugel

Voorgevel:

Begane grond met twee vierkante enkelruits-vensters. Eerste en tweede verdieping met elk twee rechthoekige enkelruits-vensters. Bovenzijde van de gevel met houten boeiboord.

Rechterzijgevel:

Tot voor zover zichtbaar blind, met aan de bovenzijde van de gevel een houten boeiboord. Deze wordt in het midden van de gevel onderbroeken door een langwerpige schoorsteen.

Achtergevel:

Voor zover zichtbaar een rechthoekig enkelruits-venster op zowel de eerste als tweede verdieping. Deze vensters liggen rechts in de gevel.

Dak:

Plat dak met langwerpige bakstenen schoorsteen, opgebouwd in schoon metselwerk van rode baksteen in een halfsteens verband.

Karel Mollenstraat Noord 6 - aanbouw aan achterzijde

Algemeen:

Deels bakstenen, deels houten aanbouw onder lessenaarsdak. Onderste delen opgebouwd in schoon metselwerk van rode baksteen in een wild verband.

Achtergevel:

Drie twaalfruits-stolpvensters

Noordelijke zijgevel:

Dubbele houten deur met kijkvensters

Zuidelijke zijgevel:

Twaalfruits-stolpvenster

Dak:

Lessenaarsdak belegd met transparante golfplaten.

Karel Mollenstraat Noord 6 - diverse elementen

Hekpijlers:

Links van het pand staan twee rechthoekige bakstenen hekpijlers zonder hek of poort. Betonnen afdekplaten.

Schansmuur:

Achter de linkerhekipijler loopt een lange schansmuur, opgebouwd in schoon metselwerk van rode baksteen in een halfsteens verband. In deze schansmuur aan beide zijden segmentboogvormige nissen met halfsteense rollagen. Hiertussen lisenen. Boven op de muur een ezelsrug.

Bomen:

Aan de voorzijde van het complex staan twee karakteristieke, oude, monumentale eiken.

Waardering:

Het pand heeft een grote cultuurhistorische waarde vanwege zijn eerdere functie van sigarenfabriek. De authenticiteit van het pand is uiterlijk nog relatief groot. De kozijnen zijn in de meeste gevallen gemoderniseerd; het industriële karakter van het pand is voornamelijk zichtbaar aan de voorgevel (met reclametekst) en de kapvorm (een mansardekap die veel opslagruimte biedt). Dankzij de vele tabaksfabrieken in dit deel van Valkenswaard is een grote ensemblewaarde ontstaan.

Qua architectuur is het pand, waarin de invloed van de Amsterdamse School is te vinden, in bijvoorbeeld de ingangspartij, bijzonder. De vormgeving met de hoge voorgevel met kleine torenvormige opbouwen, en de hoge schoorsteen op de terugstaande aanbouw zorgen voor een statige aanblik.

Meerstraat 6, Valkenswaard

Eenlaags woonhuis onder mansarde-schilddak van de naastgelegen vroegere sigarenfabriek van de firma Baten en Koppens uit 1925-1926.

Voorgevel opgebouwd in rode baksteen in een kruisverband. Trasraam in donkerdere rode baksteen, afgetopt met halfsteense rollaag. Rechts de voordeur in een rondboogportiek. Stoepje met rode gebakken tegels. Betonnen drempel. Houten paneel deur met enkelruits bovenlicht. Steense rondboog met buitenste rand van licht uitstekende baksteenversiering.

Links twee getoogde vensters met enkelruits onder- en bovenramen. Betonnen lekdorpels en steense segmentboog, waarbij de buitenste rand met licht uitstekende baksteenversiering. Gietijzeren rozetankers ter hoogte van de balklaag. Houten bakgoot met zinken kraal op klossen.

Rechterzijgevel opgebouwd in rode baksteen in een halfsteensverband. Centraal gesitueerd, onderaan in de gevel een tweeruits kelderraam met halfsteense rollaag. Rechts achteraan een trapeziumvormige houten erker met enkelruits onderramen en tweeruits bovenramen met glas-in-lood. Houten plansieren met plattendak dat dienstdoet als nood-balkon. Daartoe is een borstwering op de verdieping gecreëerd, bestaande uit wit geschilderde houten planken. Twee eenvoudige staafankers ter hoogte van de balklaag. Verdieping met links een rechthoekig vierruitsvenster waarvan de onderste ruiten langer zijn dan de bovenste ruiten. Betonnen lekdorpel en halfsteense rollaag. Rechts, boven de erker een houten venster, vergelijkbaar met het linkervenster. Bovenzijde van de trapeziumvormige gevel met in de randen uitkragende baksteenversiering. Daarboven houten windveren en plansier, afgedekt met zink.

De geveldelen van de voor- en de achterbouw gaan naadloos in elkaar over. Het diagonale mansardedeel van de kap aan de achterzijde van het woonhuis is echter in de zijgevel behouden, hetgeen dit tot een bijzonder geheel maakt.

Mansarde-schilddak belegd met grijze holle dakpannen. Centraal in het voorste onderste dakschild aan de straatzijde een tweeledig dakvenster waarvan de vensterindeling gelijk is aan de vensters in de rechterzijgevel. Houten wangen en houten bakgoten op klossen met zinken kraal. Plat dak. Bakstenen schoorsteen in linkerwolfsschild, tussen het woonhuis en de voormalige fabriek.

Dit pand is cultuurhistorisch waardevol in zijn functie als voormalig woonhuis, behorende bij de sigarenfabriek van de firma Baten. Het pand oogt volledig authentiek. De bewuste vormgeving van de mansardekap in de zijgevel is bijzonder. Er zijn verder geen storende elementen aangebracht.

Meerstraat 8, Valkenswaard

Voormalige sigarenfabriek van de firma Baten en Koppens, gebouwd in de periode 1926-1928. Momenteel is in het pand een dans- en yogastudio gevestigd. De fabriek bestaat bouwkundig gezien uit twee delen, te weten:

-drielaagse voorbouw met zadeldak

-tweelaagse achterbouw met mansardedak

Het zadeldak en het mansardedak lopen in elkaar over.

Meerstraat 8 - voorbouw

Gevel opgebouwd in schoon metselwerk van rode baksteen in een kruisverband. Trasraam van donkerrode baksteen in een kruisverband. Voorgevel is in recente jaren schoongemaakt en opnieuw gevoegd.

Voorgevel:

Metalen ventilatierooster in trasraam. Rechts een moderne dubbele deurpartij onder houten latei. Halfsteense rollaag daarboven. Links op de begane grond een getoogd houten zesruits-venster. Bakstenen lekdorpel en anderhalfsteense segmentboog. Tussen de deurpartij en het venster een betonnen brievenbus. Eenvoudige

staafankers en naam "La Toja" in metalen sierletters ter hoogte van de balklaag. Eveneens drie ventilatieroosters/-gaten ter hoogte en juist boven de balklaag.

Eerste verdieping met links een breed houten zesruits-venster waarvan de ruiten rechthoekig zijn en in de breedte geïoriënteerd zijn. Vierruits getoogd bovenraam. Bakstenen lekdorpel en anderhalfsteense segmentboog. Rechts twee houten zesruits-vensters met getoogde tweeruits- bovenlichten. Bakstenen lekdorpels en anderhalfsteense segmentbogen. Eenvoudige staafankers ter hoogte van de balklaag.

Tweede verdieping met links één en rechts twee houten vierruits-vensters met getoogde tweeruits- bovenlichten. Bakstenen lekdorpels en steense segmentbogen. Twee metalen ventilatieroosters ter hoogte van de balklaag.

Zolderverdieping met centraal geplaatst getoogd houten tweelicht met vierruitsvensters. Bakstenen lekdorpel en steense segmentboog.

Linkerzijgevel:

Gevel opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode baksteen in een kruisverband.

Begane grond niet zichtbaar door aanbouw van een garage. Eenvoudig staafanker ter hoogte van de balklaag.

Links daarvan een metalen elektriciteitskast.

Eerste verdieping met smal, houten drieruitsvenster met getoogd enkelruits-bovenraam. Bakstenen lekdorpel en relatief grote anderhalfsteense segmentboog. Geveltop met uitkragingen, afgedekt met houten bakgoot met zinken kraal. Korte zinken regenpijp in bovenste deel van de linkerzijgevel.

Rechterzijgevel:

Gevel opgebouwd in schoon metselwerk van rode baksteen in een kruisverband.

Blinde gevel. Geveltop met uitkragingen, afgedekt met houten bakgoot met zinken kraal. Zinken regenpijp aan rechterzijde.

Dak:

Zadeldak belegd met grijze Tuile-du-Nord-dakpannen. Dak steekt aan de straatzijde iets over met een houten overkapping, ondersteund door klossen. Metalen afvoerpijp in linkerdakschild.

Meerstraat 8 - achterbouw

Eenlaagse achterbouw onder mansardedak. Opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode baksteen in een kruisverband.

Linkerzijgevel:

Begane grond en geveldeel ter hoogte van de balklaag niet zichtbaar door aanbouw van een garage.

Verdieping met links een smalle houten deur met kraaldelen en een getoogd zesruits-bovenlicht.

Anderhalfsteense segmentboog. Direct rechts van deze deur een smal negenruits-venster met getoogd zesruits-bovenraam. bakstenen lekdorpel en anderhalfsteense segmentboog. Rechts twee forse houten vensters, bestaande uit 15-ruits-onderramen en 10-ruits-bovenramen. Bakstenen lekdorpels en anderhalfsteense segmentbogen. Rechts een zinken regenpijp.

Onregelmatig gepositioneerde eenvoudige staafankers ter hoogte van de balklaag. Gevel wordt afgedekt met een zinken mastgoot.

Rechterzijgevel:

Slechts gedeeltelijk zichtbaar. Uiterst rechts op de verdieping een fors houten venster, bestaande uit een 15-ruits-onderraam en een 10-ruits-bovenraam. Anderhalfsteense segmentboog. Eenvoudig staafanker ter hoogte van de balklaag. Bakstenen uitkragingen aan de bovenzijde van de gevel. Zinken goot. Geheel rechts een zinken regenpijp.

Achtergevel:

Begane grond slecht zichtbaar. Twee forse gevelopeningen met steense strekken, afwijkend van de rest van het pand, waar segmentbogen aangebracht zijn. Eenvoudige staafankers ter hoogte van de balklaag.

Geheel links op de verdieping een fors houten venster, bestaande uit een 15-ruits-onderraam en een 10-ruits-bovenraam. Bakstenen lekdorpel en anderhalfsteense segmentboog. Eenvoudige staafankers ter hoogte van de balklaag.

Ter hoogte van de (blinde) zolderverdieping zijn twee regels tekst waarneembaar die vroeger de sigarenfabriek gesierd hebben. Hier staat waarschijnlijk "BATEN's SIGARENFABRIEKEN". Links van deze tekst één eenvoudige staafanker.

Dak:

Mansardedak belegd met grijze Tuile-du-Nord-dakpannen (bovenste dakschilden en onderste rechterdakschild) en licht doorlatende kunststof beplating (onderste linker dakschild). Forse Velux-dakramen in rechterdakschilden. Bakstenen schoorsteen op achterste nok en in onderste rechterdakschild. Houten windveer aan achterzijde met kleine versiering in reliëf.

Waardering

Dit pand is cultuurhistorisch waardevol vanwege de herinnering aan de tabaksindustrie van Valkenswaard. We kunnen hier spreken van een forse fabriek.

De authenticiteit van het pand is slechts gedeeltelijk bewaard gebleven. De kozijnen zijn in de meeste gevallen gemoderniseerd, het industriële karakter van het pand is goed zichtbaar, met name aan de zij- en achterkant van het gebouw. Dankzij de vele tabaksfabrieken in dit deel van Valkenswaard is een grote ensemblewaarde ontstaan.

Nieuwstraat 69, Valkenswaard

Eenlaagse middenstandswoning onder mansarde-schilddak met Vlaamse gevel, gebouwd in 1924-1925.

Voorgevel opgebouwd in donkerrode bakstenen in een kruisverband. Middenrisaliet met Vlaamse gevel en hoekrisalieten. Symmetrische indeling met centrale voordeur in een portiek met links en rechts daarvan twee vensters. In de portiek een betonnen stoepje. Geprofileerde houten voordeur met kussenpanelen en klein kijkvenster. Betonnen drempel en enkelruits bovenlicht. Bovenzijde van de portiek met trapvormige baksteenuitkraging en daarboven een steense segmentboog met betonnen aanzet- en sluitstenen. De segmentboog wordt afgetopt met een segmentboogje van liggende baksteenkoppen. Enkelruits vensters met enkelruits bovenramen. Houten kozijnen, voorzetramen, betonnen lekdorpels en segmentbogen, gelijk aan de segmentboog boven de portiek. Gietijzeren rozetankers ter hoogte van de balklaag. Ter hoogte van de lijstgeveldelen van de voorgevel een verkropte houten bakgoot met zinken kraal, die links en rechts nog even doorloopt tot in de Vlaamse gevel. Vlaamse topgevel met T-stolpvenster met houten kozijnen, een betonnen lekdorpel en een segmentboog, vergelijkbaar met de vensters van de begane grond. Houten windveer met afgeschuinde onderzijden, met zinken kraal. Bakstenen wangen van de Vlaamse gevel met daarboven houten bakgootjes met zinken kraal. Top van de Vlaamse gevel met snijdend zadeldak.

Linkerzijgevel met staafankers ter hoogte van de balklaag. Verdieping met twee rechthoekige vensters. Trapeziumvormige houten bakgoot en windveren bedekt met loodslabben. Rechterzijgevel met op de begane grond een rechthoekig enkelruits venster met enkelruits bovenraam. Voorzetraam, betonnen lekdorpel en steense rollaag. Staafankers ter hoogte van de balklaag. Verdieping met twee T-stolpvensters, betonnen lekdorpels en halfsteense rollagen. Trapeziumvormige houten bakgoot en windveren bedekt met zink. Mansarde-schilddak en snijdend zadeldak van de Vlaamse gevel bedekt met vierkante leistenen, gelegd in een ruitvormig motief. Bakstenen schoorsteen in linkerzijdschild.

Tegen de achtergevel is een eenlaags schuurtje of bijkeuken gebouwd. Houten deur, enkelruits bovenlicht en T-stolpvenster rechts.

Dit pand is cultuurhistorisch waardevol vanwege de authentieke uitstraling zonder storende moderne elementen. Het pand is een goed voorbeeld van een middenstandswoning uit het midden van de jaren '20 van de twintigste eeuw. Het pand ligt op een kenmerkende locatie, in de hoek van de Nieuwstraat.

Sint-Antoniusstraat 3-3a-5, Valkenswaard

Voormalige sigarenfabriek van de firma Van Gerwen onder mansardedak uit 1924-1925 (nr. 3a, linkerpand) en woonhuis bij de voormalige sigarenfabriek onder mansardedak uit 1925-1926 (nr. 5, rechterpand). Sint-Antoniusstraat 3 betreft een moderne aanbouw aan de linker- en voorzijde van het fabriekspand op nummer 3a en behoort niet tot het cultuurhistorisch waardevolle object.

Voorgevel van de voormalige sigarenfabriek opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in een kruisverband. Begane grond grotendeels door de aanbouw van nummer 3 aan het oog onttrokken, dan wel geïntegreerd in nummer 3. Rechts op de begane grond de voordeur van nummer 3a. Het betreft een moderne deur met enkelruits bovenlicht. Grijs geschilderde houten kozijnen. Boven de deur een steense segmentboog en daarboven een segmentboog van liggende baksteenkoppen. Verdieping met drietal getoogde stolpvensters.

Grijs geschilderde houten kozijnen, wit geschilderde betonnen lekdorpels en steense segmentbogen. Top van de gevel met nis in ruitvorm. Grijs geschilderde houten windveer op klosjes. Mansardedak mist onderste rechterdakschild, doordat de woning op nummer 5 tegen de fabriek aan gebouwd is en deels daarmee geïntegreerd is. Mansardedak belegd met rode muldenpannen. Onderste linker dakschild met dakvenster bestaande uit drie tegen elkaar geplaatste vierruitsvensters. Grijs geschilderde houten wangen en bakgoot met plat dakje. Rechts van dit dakvenster een klein dakraampje.

Voorgevel van het woonhuis op nummer 5 opgebouwd uit rode baksteen in een kruisverband. Begane grond met links een trapeziumvormige erker met geprofileerde kozijnen en drie ongedeelde ruiten. Onderzijde van de erker van baksteen. Bovenzijde plat met fragiele, opengewerkte, stalen of houten borstwering. Halfsteense rollaag als onderdorpelband. Rechts op de hoek een opengewerkte portiek met twee ingangen. Bovenzijden van de portiek met trapsgewijs uitkragende bakstenen en een betonnen latei aan beide zijden van de hoekportiek. Houten paneeldeur met vierruits bovenlicht en raamwerk van ongedeelde vensters en kozijnen links en rechts van de deur. Zolderverdieping met twee enkelruits vensters. Betonnen lekdorpels en betonnen lateien. Vliering met klein, breed liggend enkelruits venster met betonnen lekdorpel en betonnen latei. Houten windveer op klossen. Woonhuis ligt circa 1 meter naar voren ten opzichte van het fabriekje. In deze smalle linkerzijgevel bevindt zich een venster met betonnen lekdorpel en halfsteense rollaag. Houten bakgootje met zinken kraal op klossen. Rechterzijgevel met op de begane grond een enkelruits venster met lekdorpel en halfsteense rollaag. Staafankers ter hoogte van de balklaag. Houten bakgoot met zinken kraal op klossen. Achterzijde van het woonhuis is een meter naar rechts uitgebouwd en iets verhoogd, waardoor dit deel een zadeldak heeft. Mansarde-zadeldak belegd met grijze Tuile-du-Nord dakpannen.

Dit complex is cultuurhistorisch waardevol vanwege de belangrijke geschiedenis die Valkenswaard heeft op gebied van de tabaksindustrie. Het complex vormt een onderdeel van de sigaren-valkerijroute in het dorp. Verder is de vorm van de panden opvallend, waarbij het woonhuis deels in de fabriek gebouwd lijkt te zijn. Met hun mansardedaken vormen de nummers 3a en 5 een onlosmakelijk geheel.

Waalreneweg 136, Valkenswaard

Langgevelboerderij onder mansardedak, gebouwd in 1924-1925. Voorgevel opgebouwd in rode baksteen in een kruisverband. Op circa 50 cm vanaf de grond loopt een halfsteense rollaag over de breedte van het pand. Indeling met links het woonhuis en rechts het stalgedeelte.

Woongedeelte met links twee enkelruitsvensters met enkelruits bovenramen, (recentelijk?) versierd met kleurrijk glas-in-lood. Wit geschilderde roeden en okergeel geschilderde kozijnen. Betonnen lekdorpels en anderhalfsteense strekken. Rechts van deze vensters de voordeur, een geprofileerde houten deur met klein kijkvenster. Enkelruits bovenlicht met kleurrijk en rijk versierd glas-in-lood. Betonnen drempel en deurneuten. Roeden van het bovenlicht wit geschilderd en okergeel geschilderde kozijnen. Direct rechts van de deur een smal verticaal enkelruits venster met kleurrijk glas-in-lood. Wit geschilderde roeden en okergeel geschilderde kozijnen. Betonnen lekdorpel en anderhalfsteens strekje. Vóór het woongedeelte ligt een stoepje, belegd met grijze en rode tegels.

Stalgedeelte met links een donkergroen geschilderde getoogde houten deur met kijkvenster waarvan de roeden/kozijnen geschilderd in wit en okergeel. Halfsteense rollaag als drempel. Steense segmentboog boven de deur. Rechts een forse, donkergroen geschilderde getoogde houten dubbele staldeur onder een steense segmentboog. Over de gehele gevel enkele staafankers, die in het stalgedeelte lager geplaatst zijn dan de ankers in het woonhuisgedeelte. Bovenzijde van de voorgevel met uitkragende baksteenversiering. Geprofileerde houten bakgoot met zinken kraal.

Begane grond van de linkerzijgevel grotendeels met planten begroeid. Gevel opgebouwd in rode baksteen in een halfsteens verband. Links op de begane grond een deur of venster met enkelruits bovenlicht/-raam en roeden/kozijnen geschilderd in de kleuren wit en okergeel. Anderhalfsteense rollaag boven deze deur/venster. Zolderverdieping met twee stolpvensters. Elk venster bestaat uit twee smalle, langwerpige ruiten. Ook hier is het houtwerk in wit en okergeel. Bakstenen lekdorpels. Eventuele strekken/rollagen aan het zicht onttrokken door bakken voor zonwering. De vorm van het mansardedak wordt aan de bovenzijde van de gevel geaccentueerd door een dubbele laag uitkragende, liggende strekken.

Rechterzijgevel opgebouwd in rode baksteen in een kruisverband. Begane grond met een klein, liggend venster, dat een latere toevoeging is. De binnenste houtdelen zijn wit geschilderd en de kozijnen okergeel. De bovenzijde van het venster heeft een segmentboog. De ruit lijkt derhalve getoogd. Lekdorpel van bruine, geglazuurde tegels en een halfsteense rollaag. Enkele staafankers ter hoogte van de balklaag. Verdieping met twee vensters, vergelijkbaar met de vensters op de verdieping in de linkerzijgevel. In de rechterzijgevel zijn lekdorpels gemaakt van bruine, geglazuurde tegels. De vorm van het mansardedak wordt aan de bovenzijde

van de gevel geaccentueerd door een dubbele laag uitkragende, liggende strekken. Mansardedak belegd met grijze holle dakpannen. Op de nok van het dak staat ter hoogte van het woongedeelte een bakstenen schoorsteen. Vóór de boerderij staat een vijftal relatief lage bomen, die duidelijk bij de boerderij horen.

Deze langgevelboerderij is cultuurhistorisch waardevol vanwege de originaliteit ervan. Veel onderdelen zijn authentiek, daterend uit de het midden van de jaren '20. Deze boerderij is door zijn traditionele schildering van kozijnen en deuren (donkergroen, wit en okergeel) een goed voorbeeld van een langgevelboerderij uit het begin van de twintigste eeuw. De gevel aan de straatzijde is niet aangepast aan de moderne gebruiker.

Rijksmonumenten

Kerkhofstraat ongenummerd, Valkenswaard

Op het kerkhof, dat is gesitueerd op het terrein van de voormalige middeleeuwse kerk die in de tweede helft van de negentiende eeuw werd gesloopt bevindt zich een neogotische GRAFKAPEL voor de familie Maas-Leën, omstreeks 1913/1914 vervaardigd door de firma Barette te Eindhoven.

Een geheel hardstenen grafkapel met rechthoekige plattegrond op hardstenen sokkel met plint. De kapel heeft een zadeldak gedekt met lei in Maasdekking. De ingang aan de zuidzijde bestaat uit een rechthoekige paneeldeur met smeedijzeren rooster onder spitsbogige omlijsting. Op de hoeken aan de zuidzijde colonetten met bladkapiteel. In de oost- en westzijde een spitsbogig licht met glas-in-lood-vulling. De noordzijde is blind. De topgevels aan de noord- en zuidzijde dragen een geprofileerde afdeklijst. De zuidgevel wordt bekroond door een hardstenen kruis.

De ingang wordt geflankeerd door florale motieven in laagrelief. Boven de deur, op het spitsbogig veld, de inscriptie 'FAMILIE / MAAS-LEEN'. Boven de spitsbogige omlijsting 'DE DOOD IS DE WEG TOT HET LEVEN H. AMBR.'

Het interieur bestaat uit een houten spitsbogig tongewelf, geblokte tegel-vloer en altaartafel op consoles, staande op een sokkel.

Tegen de noordwand een marmeren plaquette met het opschrift 'IN AFWACHTING / DER EEUWIGE VERRIJZENIS / RUSTEN HIER / DE ECHTELIEDEN / H. MAAS GEB. 10 JAN. 1819 OVERL. 22 FEBR. 1883 / P.C. LEEN GEB. 4 NOV. 1821 OVERL. 26 AUG. 1890 / HUNNEN ZWAGER EN BROEDER / A.L. LEEN GEB. 8 MEI 1824 OVERL. 24 DEC. 1913 / HUNNE KINDEREN / J.J. MAAS GEB. 9 JUNI 1852 OVERL. 24 NOV. 1882 / J.A. MAAS GEB. 11 JUNI 1853 OVERL. 13 SEPT. 1914 / J.M.M. MAAS GEB. 16 MAART 1864 OVERL. 18 NOVEMBER 1942 / AAN DE GRENS VAN 'T AARDSCH LEVEN / VANGT HET WARE LEVEN AAN / DAAROM ZIJ ONS DOEL EN STREVEN / NAAR DAT LEVEN OP TE GAAN.

Boven de tekst een engel met eronder een banderol met opschrift 'REQUIEM AETER-NAM / DONA EIS DOMINE'.

De grafkapel is aan de westzijde op de plint gesigneerd 'BARETTE / EINDHO-VEN'.

Het object heeft belang als bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling; is een voorbeeld van een typologische ontwikkeling en heeft belang vanwege de architectonische gaafheid van ex- en interieur.

Sportpark Den Dries, Valkenswaard

In 1908 werden hier een twintigtal urnen en enkele losse crematies aangetroffen. Vermoedelijk bevinden zich hier nog sporen van het urnenveld. Het beschermde monument heeft een L-vorm, met de korte poot naar het noorden en de lange naar het westen gericht. Het geheel ligt ingeklemd tussen een voetbalveld aan de noord-, een tennisbaan aan de zuid- en een zwembad aan de oostzijde. Aan de zuidzijde van het monument is een gedeelte verloren gegaan aan de uitbreiding van tennisbanen (overigens zonder vergunning uitgevoerd). Over het monument is een hekwerk geplaatst om het voetbalveld van het zwembad te scheiden. De gedeeltes van het monument die met sportvelden zijn bezet zijn geëgaliseerd tot een diepte van 55 cm. Het bodemprofiel van het monument is nog redelijk intact. De kans op de aanwezigheid van resten van een urnenveld lijkt in het noordelijk gedeelte van het monument erg groot. Boringen in de lange poot van de 'L' hebben geen sporen van een urnenveld aangetroffen. Een verhoging in de hoek van de 'L' (podzol boven een uitspoelingszone) zal een heuvel zijn geweest die deel uitmaakte van het urnenveld. Eventuele sporen buiten de oorspronkelijke opgraving zullen zich nog in goede staat bevinden. De uitstreking van het monument kan niet onderzocht

worden, omdat de sportvelden het onmogelijk maken om proefsleuven aan te leggen. Waarschijnlijk strekte het monument zich verder uit aan de van oorsprong natte noordzijde van het gebied.

Datering	Late Bronstijd - Midden-IJzertijd
Cultuur	onbekend/n.v.t.
Toelichting	mogelijk restant langbed 159525/375220
Literatuur	anonymus
Bron	Archis
Nummer	53486

De bronstijd is de archeologische periode die loopt van ongeveer 2000 v. Chr. tot ongeveer 800 v. Chr. De tijd ontleent zijn naam aan de kennis over de productie en toepassing van het materiaal brons voor gebruiksvoorwerpen. In de late bronstijd was het gebruik de stoffelijke resten van overledenen te verbranden en de crematieresten in urnen te begraven. Dat gebeurde geconcentreerd in zogenaamde urnenvelden. In 1954 is door de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek onderzoek daarna gedaan in de Geenhovense Heide. Een deel is toen bewust niet opgegraven en als archeologisch monument op de rijksmonumentenlijst geplaatst.

Gemeentelijke monumenten

Dommelseweg 141, Valkenswaard

Het aan de zuidkant van de Dommelseweg/hoek Barentszstraat gelegen woonhuis is in 1923 gebouwd. Het na de bouwtijd tegen de achtergevel van de hoofdbouw bevestigde afdak, alsmede de tegen de achtergevel van de aanbouw gebouwde garage onder lessenaarsdak worden niet nader beschreven.

Het eenlaagse woonhuis heeft een samengestelde bouwmassa en kapvorm. De hoofdvorm van het pand heeft een rechthoekige plattegrond onder wolfdak waarbij de nok evenwijdig aan de rooilijn loopt. Een risalerend bouwmassadeel links tegen de hoofdvorm heeft een in- en uitzwenkende topgevel en is afgedekt met een haaks op de nok liggend over de volle wolfdakhoogte ingeschoten zadeldak. Links tegen de achtergevel van de hoofdbouw bevindt zich een rechthoekige aanbouw met zadeldak en op de muren rustende bakgoten. De dakvoeten van de hoofdvorm eindigen eveneens in bakgoten; aan de voorgevel op gootklossen bevestigd, aan de achterkant op de gevel dragend die daarvoor middels uitgemetselde lagen is verdikt. De onder de

wolfseinden, eveneens op klossen bevestigde bakgoten, stroken met de windveren en waterborden van de topgeveloverstekken. Alle dakvlakken zijn belegd met rode tuile du Nord-pannen met twee pironen op de nokeinden van het hoofddak. De gevels zijn opgetrokken in rode baksteen; de achter- en zijgevels van de hoofdvorm in halfsteens-, de overige gevels in kruisverband. Centraal in de voorgevel, aansluitend tegen de risaliet, bevindt zich een ondiep portiek met een niet originele deels beglaasde deur op hardstenen dorpel en onder een zesruits bovenlicht. Rechts van de deur twee ongedeelde schuifvensters onder zesruits bovenlichten en op de hardstenen afzaten. Ook twee vensters in het risalerende geveldeel zijn uitgevoerd als hiervoor beschreven. Op zolderhoogte en centraal in de topgevel van de gevelrisaliet rust op een trechtervormige uitmetseling een samengesteld erkervenster. Het middendeel daarvan bevat een ongedeelde draaivenster, de beide eenruits zijvensters zijn schuin op de gevel geplaatst. In de nok is nog een klein rondvenster geplaatst. De voorgevel heeft diverse metselwerkversieringen t.w.:

- een uitgemetselde strek waarop een rollaag rust die de in- en uitzwenkende gevelbeëindiging afsluit;
- een uitgemetselde koppenstrook, geaccentueerd door een afwijkende kleur voeg, ingebracht op afstand van, en evenwijdig aan de gevelzwenkingen en vervolgens aansluitend om het bovenste deel van het rondvenster;
- een horizontale koppenlaag, eveneens met een afwijkende voegkleur, strokende met de bovenkant van de gevelopeningen en aansluitend om de ontlastingsstukken die een segment-vormige bovenbeëindiging hebben.

De van schietankers voorziene linkerzijgevel heeft links een schuifvenster met bovenlicht zoals de voorgevelvensters. Rechts in deze gevel een smaller schuifvenster met drieruits bovenlicht. De vier gevelvensters zijn geplaatst onder rechte strekken en op gemetselde waterdorpels. De aanbouwgevel heeft een klein verticaal venster alsmede een later ingebracht horizontaal venster. Ook de rechterzijgevel heeft schietankers en op zolderhoogte twee vensters zoals bij de linkerzij-gevel beschreven. De aanbouw gevel heeft twee deels beglaasde deuren afgewisseld met twee zesruits vensters. In de achtergevel van de hoofdvorm is op de plaats van een verwijderd glasvenster een beglaasde dubbele tuindeur ingebracht. Op zolderhoogte twee kleine verticale drieruits vensters. De aanbouw heeft in de top een vierkant zolderluik.

Het pand is architectuurhistorisch van belang wegens de gaaf gebleven esthetische kwaliteit van het ontwerp. Verder van betekenis vanwege het aanzien van de plaats.

Kerkhofstraat ongenummerd, Valkenswaard

Aan de Kerkhofstraat ligt de oude begraafplaats van Valkenswaard. In zijn huidige omvang is de begraafplaats tot stand gekomen door het terrein waarop na 1497 de middeleeuwse kerk van Valkenswaard werd gebouwd in diverse periodes uit te breiden. In 1887 vond een eerste uitbreiding plaats in zuidelijke richting. Vanaf 1900 kwam aan de oostzijde een afzonderlijke katholieke begraafplaats tot stand en werd er een deel afgesplitst ten dienste van de protestantse gemeenschap. In 1922 volgde aan de noordzijde de aanleg van een afzonderlijke begraafplaats ten behoeve van de in 1920 gestichte Antoniusparochie. Na de algehele overname door de gemeente in 1965 kwam aan de noordzijde nog een kleine uitbreiding tot stand. Door de aanleg van de huidige Kerkhofstraat werd aan de zuidzijde in de jaren zeventig van de vorige eeuw nog een klein deel aan de begraafplaats onttrokken. Omtrent de voorgeschiedenis tot 1497 tasten we nog in het duister omdat er een tweetal ontwikkelingsscenario's voor mogelijk worden gehouden.